

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورای عالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان آذربایجان غربی در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان آذربایجان غربی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

شورای عالی: شورای عالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست های جامعه در حوزه های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش ها و آرمان های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی - منطقه ای، شناخت قابلیت ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم انداز توسعه استان می باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص ها و مزیت های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت های آن: چشم انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی - منطقه ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت های شناسایی شده، شناخت قابلیت ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده نگاری استخراج می شود. مأموریت های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم انداز، بازتاب دهنده جهت گیری ها و تخصص های توسعه استان و عرصه ها یا قلمروهای اولویت دار توسعه استان می باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می تواند پاسخگوی آینده های متعدد ممکن باشد، بدون آن که در برخی آینده ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربرست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربرپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل بندی کلان نظام فضایی: شکل بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی (مناطق) استان در قالب گدهای تفصیلی تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد. سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه (بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف (سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

۱-۲- اهداف بنیادین

- ایفای نقش اساسی در تعاملات و مبادلات بین‌المللی کشور در بخش ترانزیت، لجستیک، تجارت و گردشگری

- شکست تله محرومیت استان و دستیابی به سهم مطلوب از اقتصاد ملی
- دستیابی به فرصت‌های برابر توسعه مبتنی بر ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی استان
- بسط توان خودپالایی اکولوژیکی سرزمین و تعادل بخشی زیست محیطی در اکوسیستم های استان
- انسجام بخشی و دستیابی به یکپارچگی عملکردی در ساختار فضایی استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- صنایع تبدیلی کشاورزی (نوشیدنیهای طبیعی و ...)
- تولید محصولات کشاورزی صنعتی (دانه های روغنی، چغندر)
- تولید محصولات باغی (سیب، انگور، میوه های هسته دار)
- کشت در محیطهای کنترل شده

صنعت و معدن

- استخراج و فرآوری معادن (طلا، تیتان، باریت، سنگ تزئینی)
- صنایع غذایی (نوشیدنی، خشکبار)
- فرآوری گیاهان دارویی و عرقیجات
- صنعت فرش (نقش افشار و ماهی)
- صنایع با تکنولوژی بالا و فعالیت‌های دانش بنیان

گردشگری

- گردشگری تاریخی- فرهنگی با عملکرد ملی و فراملی (تخت سلیمان در تکاب، قره کلیسا در چالدران، مقبره شمس تبریزی در خوی و تپه حسنلو در نقده)
- گردشگری طبیعی (دریاچه ارومیه، جنگلهای سردشت، رودخانه‌ها و ژئوسایتهای زمین شناختی متعدد)
- گردشگری سلامت (در ارومیه و دیگر مراکز کانونی همچون شهر خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچین شهر پیرانشهر)
- گردشگری تجاری (در ماکو، ارومیه و کانونهای مرزی موجود)

خدمات و خدمات برتر

- خدمات لجستیک، ترانزیت و مبادلات بین المللی (در ارومیه، ماکو، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و تمامی کانونهای مرزی)
- علم و فناوری، آموزش و اقتصاد خلاق (با تمرکز بر ارومیه و در سطح دوم در خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهرهای ماکو و سلماس)

انرژی

- ترانزیت و انتقال انرژیهای فسیلی به ترکیه و اروپا
- تولید انرژیهای نوین در بخشهای بادی، خورشیدی، زمین گرمایی و برقی

فرهنگی-اجتماعی

- ارتقای همکاریها و تبادلات فرهنگی و قومی در قطبهای ملی- فراملی فرهنگی در ارومیه و مهاباد

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیرعامل

نقش استان در تقسیم کار منطقه ای

کشاورزی

- کشاورزی نوین و مکانیزه
- تولید محصولات باغی و دامی
- آبرزی پروری با عرضه در سطح استان و منطقه
- کشاورزی ارگانیک و تولید و فرآوری محصولات ارگانیک

صنعت و معدن

- استخراج و فرآوری سنگهای تزئینی و معادن غیر فلزی
- ایجاد اکوپارکهای صنعتی - معدنی با گرایش به فرآوری معادن
- صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی (خشکبار، عسل و ...)

خدمات

- زیرساختهای درمانی در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه ای
- آموزش و فناوری در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه ای

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۳-۲ چشم انداز توسعه استان

چشم انداز توسعه استان در افق به شرح زیر است:

سرزمین تالابها، تاج زاگرس، دروازه اروپا و رنگین کمان فرهنگها

«در مقیاس فراملی، به عنوان دروازه ارتباطات بین‌المللی کشور دارای نقش لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری است. در مقیاس ملی، برخوردار از نقش کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت‌های دانش‌بنیان با برخورداری از زنجیره‌های صنعتی مرتبط با نقش ملی است، که با بهره‌گیری از تنوع قومی-فرهنگی موجود، بسط فرصت‌های توسعه برابر و رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل به استانی: در مسیر توسعه، امن، متعامل، با زیست‌بومی پایدار و منسجم و یکپارچه تبدیل شده است.»

۴-۲ ماموریت‌های توسعه استان

استان آذربایجان غربی در راستای تحقق چشم انداز توسعه استان و جهت‌گیری‌های ملی آمایش سرزمین ماموریت دارد به عنوان یکی از دروازه‌های ارتباطات بین‌المللی کشور در حوزه گسترش صادرات، توسعه گردشگری و تامین خدمات لجستیک و توانان با ایفای نقش ملی در حوزه کشاورزی نوین، فعالیت‌های معدنی و سازماندهی زنجیره‌های صنعتی مرتبط، نسبت به توسعه زیرساختها، ارتقاء قابلیت‌ها، تامین خدمات پشتیبان، سازماندهی ضوابط و قوانین و اصلاح ساختارهای نهادی و هماهنگی نظامات بهره‌برداری اقدام نماید. در این راستا لازم است شورای برنامه ریزی استان شرایط و تمهیدات لازم جهت حفظ و صیانت از این رسالت و تحقق آن را در همه شئون اداری، عملکردی و نهادی استان ایجاد نماید.

۵-۲ راهبردهای پابرجا

- بسط زنجیره‌های فعالیت درون و برون‌بخشی مبتنی بر ارتقای مزیت‌های رقابتی استان و توسعه شبکه‌ای زیرساخت‌ها
- ارتقای شاخص‌های رقابت‌پذیری در رقابت با مراکز اقتصادی مشابه در کشورهای پیرامونی و تنوع بخشی به عملکردها و افزایش تاب‌آوری اقتصادی استان
- خلق مزیت‌های جدید مبتنی بر نقش دروازه‌ای استان و ظرفیت‌های گردشگری آن در پیوند با کریدورهای ملی و بین‌المللی
- قابلیت‌افزایی و تنوع‌بخشی فعالیت‌های اقتصادی در استان
- مدرن‌سازی روابط تولید و ارتقای ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی در پیوند با کریدور غرب کشور و تقویت ارتباط و تعاملات فزاینده درون و برون استانی

- تخریب خلاق تعادل سطح پایین موجود در استان و قطبیت بخشی به کانون‌های توسعه در پیوند با یکدیگر در حوزه زنجیره فعالیت‌های لجستیک، ترانزیت، فرآوری معادن، کشاورزی نوین، گردشگری با گرایش به اقتصاد دانش بنیان و در ارتباط با کریدورهای ملی و بین‌المللی
 - ارتقای رقابت‌پذیری و بسط عدالت فضایی در تمامی عرصه‌های استان در برخورداری از امکانات و ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی
 - تحول اساسی در ساختارهای مدیریتی و نهادی استان مبتنی بر شایسته‌سالاری، بومی‌گرایی و تحرک اجتماعی
 - فعال‌سازی ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی مغفول ناشی از واگرایی ساختارهای نهادی استان
 - ارتقای قابلیت‌های محیطی و استفاده مطلوب از مزایای موقعیت سرزمینی با اتکا به غنا و تنوع اکوسیستم‌های طبیعی موجود در استان
 - کنترل و کاهش تعارضات از منابع محیطی در استان
 - تعادل بخشی و صیانت از منابع محیطی در استان و کاهش شدت استفاده از منابع آب و خاک
 - تحول در ساختار بهره‌برداری از منابع بیولوژیک (آب، خاک و پوشش گیاهی) و منابع فیزیکی (مشمول بر ذخایر معدنی، ژئومورفولوژی و اقلیم) مبتنی بر توان سرزمینی و ظرفیت‌های محیط، ارتقاء نظام بهره‌وری و هماهنگی نظامات بهره‌برداری منابع
 - ارتقاء نقش عملکردی و سلسله‌مراتبی ارومیه در استان در پیوند با کریدور غرب کشور
 - تقویت نقش و تعاملات مراکز اصلی ساختار فضایی استان (ماکو و خوی در شمال استان و مهاباد، بوکان، نقده و میاندوآب در جنوب استان) در پیوند با شهر ارومیه و کریدور غرب
 - تقویت شبکه ارتباطی درونی استان
 - خلق مزیت‌های اقتصادی در ارتباط با کریدورهای ملی و بین‌المللی و تقویت استخوان‌بندی فضایی استان با ایجاد و تقویت کریدورهای درونی
- ۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)**
- قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت**
- شهرهای موجود، قلمرو و نقاط اصلی استقرار جمعیت و دارای ظرفیت پذیرش سقف جمعیت در آینده
 - بسیاری از پهنه‌های همجوار و کم ارتفاع و فاقد محدودیت ارتفاعی استان
 - پهنه‌های شمال استان در حوضه رودخانه زنگمار و جنوب استان در حوضه زربینه رود

– طیف ارتفاعی حداکثر تا ۲ هزار متر شامل؛ طیف ارتفاعی ۸۲۰ تا ۱۴۰۰ متر در شهرستان‌های خوی، ماکو، شوط، چالدران، چایپاره و پلدشت، طیف ارتفاعی ۱۲۸۰ تا ۱۶۰۰ متر در شهرستان‌های ارومیه و اشنویه؛ طیف ارتفاعی ۸۷۰ تا ۱۳۰۰ متر در شهرستان‌های سردشت و پیرانشهر

– شهرهای واجد استقرار جمعیت در جنوب غربی استان شامل شهرستان‌های پیرانشهر و سردشت

– شهرهای واجد استقرار جمعیت در شمال غربی استان با حفظ فاصله امنیتی از نوار مرزی

– پهنه‌های مناسب در مجاورت و نزدیکی به پهنه‌های کار و فعالیت

– پهنه‌های توسعه متصل به کانون‌های رو به رشد مانند بوکان، سردشت و مهاباد

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

فعالیت کشاورزی

– دشت خوی، دشت ارومیه، دشت نقده و دشت میان‌دوآب جزو پهنه‌های با ارزش کشاورزی و نیازمند حفاظت ویژه

– اراضی مرغوب در پیرامون شهرهای بزرگ و مهمی چون ارومیه، خوی، مهاباد، میان‌دوآب

– تمامی دشتهای رود دره‌ها و دشتهای میانکوهی حتی دامنه‌های کم شیب و تپه ماهوری استان

– قلمروهای کشت مکانیزه شامل دشتهای هموار و گسترده از خوی تا میان‌دوآب

– قلمرو محصولات گرمسیری در شمال استان در حوزه ماکو، پلدشت و شوط

– قلمرو محصولات سردسیری در نواحی کوهستانی و دشت میانکوهی از جمله دشتهای چالدران، سیلوانا، موانا و به طور عمومی نیمه غربی استان که پوشیده از کوهستان است.

فعالیت‌های خدماتی

– شهر ارومیه به عنوان قطب رشد استان و شهر خوی و شبکه همکار شهری بوکان- میان‌دوآب- مهاباد در جنوب استان به عنوان دو بازوی خدماتی مرکز استان

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو

– تمامی کانون‌های مرزی در تمرچین (پیرانشهر)، کیله (سردشت)، سرو (ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان

(ماکو)، کوزهرش (سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ

سلو سفلی)

– محدوده‌های مرتبط با ایجاد کریدور پیشنهادی بازرگان – چابهار از جمله تکاب و چالدران

– شهرستان‌های ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد- بوکان- میان‌دوآب جهت ایجاد مراکز ملی و فراملی

لجستیک

فعالیت‌های صنعتی

- منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو
- منطقه ویژه اقتصادی سلماس
- حداکثر فاصله ممکن با مراکز جمعیتی و سکونتی بزرگ استان
- مناطق با امکان ایجاد محدوده های صنعتی با کشورهای مجاور از جمله در شهرستانهای پیرانشهر، ماکو و چالدران
- شهرکها و نواحی صنعتی موجود

فعالیت‌های معدنی

- استقرار فعالیت های معدنی در بیشتر نقاط استان اما با حجم بیشتر در زمینه آهن در نواحی جنوبی و مرکزی استان از جمله مهاباد-اشنویه-تکاب-ارومیه-شاهین دژ
- در زمینه طلا و نقره در سراسر استان
- در زمینه مس در نواحی شمالی و جنوب غربی استان
- در زمینه جیوه در نواحی شمالی-غربی-جنوب غربی استان
- در زمینه باریت در سراسر استان به ویژه مهاباد
- در زمینه کرومیت در شمال و شرق استان

فعالیت‌های گردشگری

- اراضی کوهستانی و مرتفع و مراتع مختص گردشگری گسترده و متمرکز و طبیعت گردی از جمله در سردشت، چالدران و تکاب و جنوب استان
- مجتمع های گردشگری و سایت های زیست بوم گردی در مناطق زرآباد-تالاب کانی برازان- جنگلهای میرآباد- آق گل
- گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)
- محورهای گردشگری پیرامون دریاچه ارومیه، محور گردشگری خوی-سیه چشمه-ماکو و محور گردشگری بازرگان-ماکو-ایواوغلی و محور گردشگری سلماس-ارومیه و محور سرو-ارومیه-جزیره شاهی و محور گردشگری ارومیه-اشنویه و محور گردشگری نقده-پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

– نواحی در معرض محدوده‌های سیل مانند دلتای رودخانه‌های زربینه رود و سیمینه رود
– اراضی حاشیه جلگه دریاچه ارومیه و دشت‌های کاو و سیلابی ارومیه، رود دره‌های استان، پهنه‌های سیلابی رودخانه‌های بزرگ مانند قطورچای و قادارچای، پهنه‌های حاشیه رود ارس، تالاب‌های فصلی و دائمی رودخانه ارس

– نواحی دارای پتانسیل بالای زمین لرزه و گسل پیرامون شهر سلماس
– نواحی دارای مخاطرات هیدرواقليمی نظیر یخبندان در ارتفاعات بالاتر از ۲۲۰۰ متر به دلیل یخبندان بیش از ۶ ماه در سال

– نواحی دارای مخاطرات هیدرواقليمی نظیر بهمن در دامنه‌های کوهستانی استان و پرشیب (بالاتر از ۴۵ درصد)
– پهنه‌های در معرض رانش و لغزش زمین که در اراضی سست و فرسایش‌پذیر استقرار یافته‌اند مانند رسوبات تبخیری و اشکال لندفرم هزار دره در محدوده‌های جنوب مهاباد
– محدوده‌های در معرض ریزش زمین مانند دیوار ماکو و دیوار گسل‌های بزرگ
– قلمرو جنگل‌ها و بیشه‌زارها و تالاب‌ها و یا شوره‌زارها و کفه‌های رسی و نمکی که دارای موانع طبیعی هستند یا جزو نواحی حفاظت شده محسوب می‌شوند.

قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونت (شهری و روستایی)

– نواحی کم آب با محدودیت شدید آبی یا بروز تنش آبی همانند دشت‌ها با بیلان منفی
– نواحی زیست محیطی (جنگل، تالاب، شوره‌زار، کفه رسی و نمکی)، جنگل‌های میرآباد و تالاب‌های حاشیه‌ای

– نواحی پیرامون دریاچه ارومیه (به لحاظ ویژگی‌های طبیعی و اقتصادی مناسب برای استقرار جمعیت) اما به دلیل تشدید پدیده تمرکزگرایی و نامتعال کردن فضایی جغرافیایی نامناسب برای استقرار جمعیت
– نواحی پیرامون رود دره‌های استان به دلیل رشد فزاینده باغ‌ویلاها در پیرامون شهرچای، بالادست شهر ارومیه و نقره، الند-قطورچای، بالادست شهر خوی و فیروزق

– قلمروهای دارای محدودیت‌های قانونی استقرار جمعیت و فعالیت مانند مناطق حفاظت شده و یا نواحی نظامی و مناطق مرزی استان

– قلمروهای دارای انزوای جغرافیایی در پهنه کوهستانی و غربی استان که به دور از شبکه ارتباطی و تاسیسات شهری بوده و همچنین محدودیت محیطی دارد

**قلمروهای فاقد مزیت در توسعه فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و گردشگری
قلمروهای فاقد مزیت کشاورزی**

– کشت محصولات جالیزی و صیفی جات در مناطق دور از بازار مصرف و خرابی این محصولات (دشتهای موانا- سیلوانا- زرآباد- چالدران)

– کشاورزی بر روی خاکهای درجه ۴ و ۶ با محدودیت شدید (از جمله پایاب رودخانه سیمینه رود و زرینه رود)

– کشت آبی محصولات زراعی آب بر در پهنه های سیل گیر و حاشیه رودخانه ها (حوضه های زرینه رود و سیمینه رود)

– دیم کاری در دامنه های پر شیب و هزاردره و گچی و نمکی (جنوب مهاباد)

– کشت محصولات ارزشمند در مجاورت مناطق پر تردد و یا پهنه های دارای تفرج متمرکز

– کشت محصولات آب بر جالیزی و صیفی جات بر حوضه رودخانه های دارای تنش آبی (حوضه ارومیه)

قلمروهای فاقد مزیت صنعت و معدن

– استقرار شهرک صنعتی در نواحی کم جمعیت و فاقد نیروی متخصص بومی

– بهره برداری معدنی در داخل مناطق حفاظت شده محیط زیست استان

– مکانیابی شهرک صنعتی داخل یا مجاور نواحی تحت حفاظت محیط زیست استان

– عدم استقرار محدوده های صنعتی جدید صنعتی پیرامون شهر ارومیه به دلیل سیاست تمرکززدایی

– معدن کاری در حریم شهرها و مجاور نقاط سکونتی بزرگ استان

قلمروهای فاقد مزیت گردشگری

– مکانیابی پهنه های تفرج متمرکز در نواحی پرت و دور افتاده استان که عوامل جاذبه ای در سطح پایین دارند

– استقرار پهنه های تفرج و گردشگری در نواحی مجاور صنایع و شهرک های صنعتی استان و یا نواحی که در معرض آلودگی های صوتی، بصری و آب و خاک و هوا هستند.

– نواحی که دارای چشم اندازهای محدود و کم تنوعی هستند مانند پهنه دشت های زراعی و یا دیم زارها و مراتع کم تراکم که امکانات و مواهب طبیعی محدودی نیز برای گردشگران دارند از مزیت نسبی کمتری برخوردارند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری

قلمروهای نامناسب توسعه کشاورزی

- نواحی کوهستانی و مرتفع بالای ۲۰۰۰ متر (دامنه های کوه اورین، منطقه تخت سلیمان و کوه بلقیس، دیواره ماکو - سنج) (سنندج)

- نواحی کوهستانی با برونزدگی سنگی و شیب بالای ۱۵٪

- نواحی تپه ماهوری با مورفولوژی هزاردره و رخساره سنگ تبخیری و مارنی (قسمتهایی از شهرستان شوط - ماکو - خوی - چایپاره - پلدشت و بخشهایی از رودخانه مهاباد و سیمینه رود)

- نواحی جلگه ای حاشیه دریاچه ارس و ارومیه با اراضی پست و شور و کفه نمکی و شوره زار

قلمروهای نامناسب توسعه صنعت

- نواحی منزوی و دورافتاده از امکانات دسترسی و ارتباطات (به ویژه نیمکره غربی استان)

- پیرامون دشتهای کشاورزی و خارج از پهنه خاک حاصلخیز و مناسب کشاورزی

- عدم استقرار بر روی نواحی چهارگانه تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست

- عدم استقرار این پهنه ها بر روی اراضی کشاورزی مکانیزه و آبخوان آبرفتی

- نواحی دارای معضلات زیست محیطی (پیرامون کریدور جنوبی شهر ارومیه تا کیلومتر ۱۵ به دلیل کوره های آجرپزی)

- نواحی مرتفع و کوهستانی بالای ۲۵۰۰ متر با طول دوره سرما بیش از ۶ ماه از سال (به ویژه نیمکره غربی و جنوب شرق استان)

- پهنه های پرخطر و دارای تهدیدات طبیعی به ویژه در خوی و سلماس

- نواحی با فاصله زیاد از منابع زیرساختی انرژی و حمل و نقل از جمله در جنوب شرق استان

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص ها و اولویت های توسعه استان

تخصص اصلی استان در مقیاس فراملی در زمینه لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری قابل تعریف است و در کنار آن با توجه به کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت های دانش بنیان با برخورداری از زنجیره های صنعتی مرتبط با آن نیز تخصص کلیدی استان در سطح ملی است. جزئیات بیشتر در سطح نواحی و مناطق برنامه ریزی استان به شرح زیر است:

- پهنه پلدشت - چالدران - شوط - ماکو با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنایع پاک، مبادلات

بین المللی و گردشگری و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری

(طبیعی، تاریخی و تجاری)، مبادلات بین المللی، معدن (فلزی)، کشت در محیط‌های کنترل شده، آبرزی پروری و دامپروری مکانیزه

- پهنه خوی - چایپاره با تخصص و اولویت توسعه در زمینه صنایع تبدیلی، معدن (غیرفلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و لجستیک و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن (غیرفلزی)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (تاریخی - فرهنگی، سلامت، طبیعی و تجاری) و سطح دوم خدمات برتر استانی

- پهنه ارومیه - سلماس با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مختلط چند عملکردی و اقتصاد خلاق و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه خدمات برتر، کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبرزی پروری، زنبورداری، معدن، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (چند عملکردی)، بازرگانی و کشت در محیط‌های کنترل شده

- پهنه اشنویه - پیرانشهر - سردشت با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مبادلات بین المللی، گردشگری و کشاورزی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه گردشگری (طبیعی و تجاری)، زنبورداری، ترانزیت، کشاورزی مکانیزه و ارگانیک، مبادلات بین المللی، دامپروری مکانیزه و آبرزی پروری

- پهنه بوکان - مهاباد - میاندوآب و نقده با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنعت (شیمیایی - تبدیلی - معدنی)، معدن (غیر فلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و قطب فرهنگی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبرزی پروری، معدن (غیر فلزی)، گردشگری (تاریخی، سلامت، طبیعی متمرکز و گسترده)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، قطب فرهنگی و سطح دوم خدمات برتر استانی

- پهنه تکاب - شاهین دژ با تخصص و اولویت توسعه در زمینه گردشگری، زنجیره‌های معدنی و دامپروری مکانیزه و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن، صنعت (زنجیره معدنی)، ترانزیت، گردشگری (تاریخی و طبیعی) و کشاورزی (باغداری)

۲-۳- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- مدرن سازی و اصلاح الگوهای کشت و نظام بهره‌برداری کشاورزی در جهت ارتقاء کیفیت محصولات کشاورزی و ایجاد مزیت رقابتی برای این محصولات
- برند سازی محصولات کشاورزی

- ارتقا زیرساخت‌های فرآوری محصولات در جهت توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی و ایجاد و توسعه زنجیره‌های صنعتی - کشاورزی
- هوشمندسازی، افزایش بهره‌وری و ارتقا مکانیزاسیون فعالیتهای کشاورزی (از طریق مدرن سازی آبیاری، کشت در محیط‌های کنترل شده، تجمع و یکپارچه سازی و ...)
- کاهش سطح زیر کشت آبی در محدوده حوزه آبریز دریاچه ارومیه در محدوده‌های متعارض طبیعی
- تغییر الگوی کشت در حوزه‌های بحرانی
- افزایش سطح زیر کشت گلخانه‌ای و گسترش کشت هیدروپونیک و کشت پلاستیکی
- تغییر الگوی پرورش دام و ایجاد واحدهای صنعتی و مکانیزه دامداری، مرغداری و طیور در استان از دام کوچک به دام بزرگ برای کاهش فشار بر مراتع در حاشیه دریاچه ارومیه و نواحی جنوبی استان
- توسعه فعالیت‌های آبرزی پروری به ویژه در حوزه زاب و ارس
- توسعه فعالیت‌های کشاورزی با تمرکز بر محصولات پر آبخواه در حوزه زاب

صنعت

- رویکرد انقباضی و محدوده‌کننده در تعددبخشی به مناطق ویژه اقتصادی، شهرکها و نواحی صنعتی در استان در جهت تعادل بخشی به بهره‌برداری واقعی از شهرکها و نواحی صنعتی موجود
- بهره‌مندی از ظرفیت‌های مرزی در حوزه تولید محصولات نهایی صنعتی و کارخانه‌ای مورد نیاز در بازارهای پیرامونی (به ویژه عراق و آذربایجان)
- خلق مزیت در حوزه فعالیت‌های مرتبط با علم و فناوری و اقتصاد خلاق در شهر ارومیه
- تمرکز بر توسعه زیرساخت‌ها مرتبط با ایجاد اکوپارک‌های صنعتی در محدوده جنوب و جنوب شرق استان
- توسعه زیرساخت‌ها در جهت ایجاد صنایع انرژی‌بر و سنگین در بخشهای جنوب شرقی استان (شرق میاندوآب و پهنه درونی شبکه شهری همکار جنوبی)
- تمرکز بر توسعه صنایع تبدیلی و برندسازی محصولات
- توسعه صنایع غذایی با تاکید بر گروه آشامیدنی‌ها و نوشیدنی‌های طبیعی
- ارتقا رویه‌ها و زیرساختها در جهت توسعه صنایع پاک در منطقه آزاد ماکو
- تقویت ارتباطات و تعاملات در محور منطقه آزاد ماکو - منطقه ویژه سلماس در پیوند با مرکزیت فناوری در شهر ارومیه
- مدرن‌سازی و ارتقای تکنولوژی تولید بخش صنعت در شهر ارومیه

معادن

- ایجاد و توسعه اکوپارک های صنعتی با محوریت صنایع مرتبط با کانسارهای فلزی در تکاب و مهاباد و همچنین شمال استان
- توسعه بهره برداری از معادن غیرفعال استان و زنجیره سازی فعالیت های صنعتی و معدنی
- کاهش خام فروشی و توسعه بخش فرآوری معدنی با تکنولوژی روز دنیا و رویکرد توسعه صادرات محصولات در راستای افزایش ارزش افزوده به ویژه در محصولات با ارزش اقتصادی بالا
- ایجاد و توسعه صنایع متکی بر فرآوری معادن در راستای کاهش خام فروشی در بخش معادن
- ایجاد زنجیره ها و شبکه های تولید در بخش صنایع متکی بر کشاورزی و معدن

نظام سکونتگاهی

- تقویت نقش ارومیه به عنوان مرکز استان در پیوند با عرصه های عملکردی و سکونتگی (سایر شهرهای استان)
- ایجاد قطب های رشد منطقه ای
- تقویت یکپارچگی و انسجام فضایی استان و پیوند میان سکونتگاه های شهری استان با استفاده از کریدور توسعه غرب کشور
- قطبیت بخشی به منطقه آزاد ماکو و ارتقای سطح عملکردی شهر ماکو در نیمه شمالی استان
- تقویت و ارتقاء سطح عملکردی شهرهای میانی و بزرگ استان
- ایجاد شبکه همکار شهری در جنوب استان مابین مهاباد، میاندوآب و بوکان
- ایجاد مراکز همیار مدیریت سرزمین شامل تقویت ارومیه (به عنوان سطح یک خدمات برتر) و خوی و شبکه همکار جنوب استان (به عنوان سطح دو)
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه ها
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

حمل و نقل

- توسعه زیرساخت های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو
- ایفای نقش استان در ترانزیت و حمل و نقل بین المللی (هوایی، ریلی و جاده ای)
- تقویت شبکه ارتباط سریع و ایمن با سایر استان های همجوار
- تقویت زیرساخت های حمل و نقل در راستای تحقق اهداف مرتبط با کریدور غرب

– ارتقای عملکردهای کریدوری استان در سطح ملی و ملی

– توسعه زیرساختهای فناوری محور در حوزه حمل و نقل هوشمند

محیط زیست

– توسعه در زمینه کشاورزی با تاکید بر مکانیزاسیون کشاورزی آبی و افزایش بهره وری اراضی دیم با اصلاح ساختار فیزیکی زمین

– کاهش سهم آب در بخش کشاورزی از ۹۰ درصد فعلی به ۷۵ درصد در کشت های مکانیزه و ۸۰ درصد در بخش های نیمه مکانیزه و کشت های آبی و معمول

– اصلاح الگوی کشت با تاکید بر کشت در محیط های کنترل شده و کاشت گیاهان زراعی کم آب بر

– خروج از انزوای جغرافیایی با بسط کریدورهای ارتباطی و ارتقاء موقعیت های دروازه ای

– زیست بوم گردی و صیانت از خرده فرهنگ ها در جهت ترویج فضای جغرافیایی و حفاظت از تاریخ و فرهنگ پربار منطقه

– آبرزی پروری و توسعه باغات و محصولات باغی به منظور تکمیل زنجیره های صنایع غذایی و کشاورزی

– توسعه واحد های کانه آرایی و ایجاد ارزش افزوده بر روی محصولات معدنی استان

– بسط دانش فنی و بومی استان با واحدهای دانشگاهی و آموزش عالی در خصوص صنایع دستی و تجارب کشاورزی و دامپروری استان (فرش های دست باف، و سایر بافتنی ها و نیز صنایع خشکبار و محصولات دامی و لبنی) در راستای تحقق توسعه پایدار

– برخورداری از انرژی های نوین و پاک با توجه به پتانسیل های طبیعی محیط (انرژی بادی و خورشیدی)

– بررسی طرح های انتقال آب از حوزه آبریز مرزی غرب به سمت حوضه ارومیه

– بهره برداری از انرژی جنبشی آبها و تامین نیروی برق و احداث سدهای برقی به ویژه در حوضه زاب و قطورچای و زنگمار

اجتماعی و فرهنگی

– ارتقاء پوشش نیازهای خدماتی منطقه ای در حوزه آموزش و بهداشت به تناسب ظرفیت های جمعیتی

– توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی خانوارها و شاغلین (به ویژه در نقاط مرتبط با اشتغال غیررسمی، فقر و حاشیه نشینی)

– توسعه قطب فرهنگی برای تعاملات اقوام و فرهنگ ها در سطح ملی و فراملی در ارومیه و مهاباد

– ارتقاء رقابت پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان با اولویت تنوع بخشی به عملکردهای اقتصادی استان و توسعه مناطق و نواحی (معافیت ها و مشوق ها و...)

- ظرفیت سازی جهت بکارگیری الگوهای ضابطه مند در حوزه ساختار اداری - مدیریت استان
- ظرفیت سازی جهت توسعه و ارتقا همکاریهای اقتصادی و فرهنگی فراقومی در استان و تغییر انگاره های ذهنی یا عینی موجود

تجارت و بازرگانی

- توسعه زیرساخت های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو
- ایجاد مراکز ملی لجستیکی در جنوب استان
- تمرکز بر توسعه موضوع ترانزیت در استان از منظر ارتقای زیرساخت و قوانین
- ارتقا نقش آفرینی کانون های مرزی در اقتصاد استان و توسعه عملکردهای بین المللی آنها و توسعه زیرساختهای مرتبط با آنها به درون استان
- توسعه ظرفیت های انبارداری و سردخانه ای و لجستیکی در نوار مرزی
- توسعه همکاری اقتصادی و فرهنگی منطقه ای با کشورهای پیرامونی ذیل سیاست ها و توافقات ملی صورت گرفته و یا پیشنهاد تمهیدات نوین منطقه ای

گردشگری

- توسعه گردشگری متمرکز در بخش های سلامت، تاریخی، فرهنگی، تفریحی و تجاری (زیرساخت ها، خدمات، رویه ها، تسهیلات و...)
- توسعه گردشگری متمرکز و گسترده طبیعی و ارتقاء و توسعه محورهای گردشگری (زیرساخت ها، خدمات، رویه ها، تسهیلات و...)
- تقویت زیرساخت ها در جهت توسعه عملکردهای بین المللی عناصر گردشگری تاریخی - فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)
- ارتقا زیرساختهای فناوری و توسعه ارتباطات، تبلیغات و بازاریابی در سطح ملی و فراملی برای شناساندن جاذبه های گردشگری استان و برندسازی آنها
- ایجاد زنجیره های هوشمند گردشگری در بین جاذبه های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت ها

- منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس
- مسیر ترانزیتی کریدور شمال غرب کشور

– مسیر کریدور غرب کشور از شبکه شهری همکار جنوب استان به سمت ارومیه و در ادامه ماکو با گذر از چالدران)

– کریدور پیشنهادی شمال غرب- جنوب شرق کشور در راستای بهبود کریدورهای ترانزیتی ملی و استانی در مسیر بازرگان- تکاب (از درون استان) به سمت بیجار و مرکز کشور

– تقویت شبکه راه‌های شریانی موجود و آتی به ویژه از کانونهای مرزی و همچنین شهرستانهای چالدران، تکاب و سردشت به مرکز استان و مراکز منطقه ای

– توسعه شبکه ریلی استان (از جمله تمرچین - نقده، ارومیه- بازرگان، ارومیه - تبریز

– تقویت شبکه کریدوری بین استانی (آزادراه سرو- ارومیه- تبریز و همچنین رازی- خوی- تبریز، بزرگراه خوی- جلفا و آزادراه خوی- مرند و بوکان - سقز، آزاد راه و راه آهن تکاب- زنجان)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– گسترش کشت محصولات هیدروپونیک (کشت در محیطهای کنترل شده) در شهرستان های شوط، پلدشت و ارومیه

– کشاورزی مکانیزه و هوشمند و ایجاد کشت و صنعت و یکپارچه سازی اراضی در حوزه سیمینه و زرینه در جنوب استان شامل شهرستانهای میاندوآب، بوکان، مهاباد و شاهین دژ و همچنین در حوزه نقده و پیرانشهر و

دشت خوی و شهرستانهای ارومیه و سلماس در حوزه باغی و زراعی

– برنامه ایجاد مزارع چند عملکردی در شرق میاندوآب، چالدران، سردشت، تکاب و پلدشت

– شهرستانهای پیرانشهر، سردشت، پلدشت، ارومیه، میاندوآب، بوکان و شاهین دژ در حوزه آبرزی پروری

– شهرستانهای خوی، چاپاره، ارومیه، تکاب، اشنویه، پیرانشهر و سردشت در حوزه زنبورداری

– شهرستانهای میاندوآب، نقده و مهاباد، ارومیه، سلماس، خوی، چالدران، تکاب دامپروری مکانیزه

– گسترش و توسعه قطب تأمین ماشین آلات و خدمات پشتیبان کشاورزی در بوکان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– گسترش صنایع پاک و دانش بنیان در محدوده منطقه آزاد ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس

– صنایع انرژی بر و توسعه اکوپارک‌های صنعتی در شبکه همکار شهری میاندوآب- مهاباد- بوکان به ویژه در شرق میاندوآب

– تقویت زیرساختها جهت ایجاد شهرک صنعتی مشترک با کشورهای پیرامونی در کانونهای مرزی به ویژه در تمرچین پیرانشهر، سرو ارومیه، بازرگان ماکو، رازی خوی و چالدران

– امکان سنجی برداشت از منابع معدنی درون دریاچه ارومیه

- توسعه اکتشافات و بهره برداریها و ایجاد زنجیره های صنعتی - معدنی در شهرستانهای تکاب، مهاباد، ارومیه، خوی، چایپاره، سلماس، چالدران، میاندوآب، شاهین دژ و ماکو
- برنامه توسعه و تکمیل زنجیره فعالیت های صنایع غذایی و کشاورزی در شهرستانهای خوی، ارومیه، سلماس، ماکو و شبکه شهری همکار جنوب استان
- توسعه صنایع دستی به ویژه صنعت فرش در تکاب، شاهین دژ و خوی
- مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی**
- تمامی کانونهای مرزی در ترمچین (پیرانشهر)، کیله (سردشت)، سرو (ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه رش (سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کنده و شیخ سلو سفلی)
- توسعه و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری با تمرکز بر شهر ارومیه و توسعه زیرساختهای فناوری و هوشمندسازی شبیه فعالیتها در سراسر استان
- ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک در شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد-بوکان-میاندوآب
- تقویت زیرساختها در جهت توسعه عملکردهای بین المللی عناصر گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)
- بهبود عملکرد و زیرساختها در محورهای گردشگری پیرامون دریاچه ارومیه محور گردشگری خوی- سیه چشمه-ماکو و محور گردشگری بازرگان-ماکو-ایواوغلی و محور گردشگری سلماس-ارومیه و محور سرو-ارومیه - جزیره شاهی و محور گردشگری ارومیه - اشنویه و محور گردشگری نقده- پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان
- ایجاد زیرساختها و مرکزیت فوق تخصصی گردشگری سلامت جهت عملکرد در مقیاس فراملی در شهر ارومیه در قالب شبکه همکار با شهر تبریز
- توسعه زیرساخت های پاراکلینیکی در حوزه گردشگری سلامت در مناطق استان در همکاری با شهر ارومیه در شهر خوی، شهر ماکو، شهر پیرانشهر و شبکه همکار شهری مهاباد-میاندوآب و بوکان
- توسعه خدمات برتر و دانش بنیان و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری در ارومیه، خوی، ماکو سلماس و شبکه همکار شهری مهاباد-بوکان-میاندوآب

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح بندی خدمات برتر در استان با مرکزیت ارومیه در سطح یک جهت پوشش کل استان آن و در سطح دوم خوی جهت پوشش حوزه های جمعیتی شمالی و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه های جمعیتی جنوبی

- تقویت نقش و جایگاه شهر ارومیه به عنوان تنها قطب رشد استان

- تقویت پیوندها و تعاملات قطب رشد استان (شهر ارومیه) با کانون های توسعه و رشد منطقه ای استان (در شهرهای خوی، ماکو، بوکان، میاندوآب، مهاباد و نقده)

- تقویت نقش عملکردی - خدماتی شهرهای پیرانشهر، تکاب و چالدران (سیه چشمه)

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- در شهرستانهای سردشت، چالدران، تکاب، شوط، اشویه و شاهین دژ متمرکز بر بهبود شاخص های توسعه انسانی از طریق ارتقاء زیرساختهای فرهنگی و خدماتی

- توسعه خدمات اجتماعی در حوزه سلامت و آموزش، مبتنی بر سرانه ها در تمامی شهرستانها و مراکز سکونتی شهری و روستایی با استقرار سلسله مراتبی عملکردهای تخصصی تر در ارومیه، خوی و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه های جمعیتی مجاور

- ایجاد قطبهای ملی و فراملی همکاریها و تبادلات فرهنگی و قومی در ارومیه و مهاباد

- در مناطق مواجه با اسکان غیررسمی و حاشیه نشینی در مناطق شهری استان به ویژه ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب، بوکان و پیرانشهر متمرکز بر کاهش فقر شهری ساکنین، توسعه خدمات اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی

ماده ۴- برنامه های اجرایی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها

- برنامه سیاست گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاههای شهری و روستایی

- برنامه تقویت کانونهای تولید روستایی و جایگزینی توسعه فعالیت محور روستایی با توسعه خدمات محور آنها

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع

- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات مورد نیاز توسعه معادن

- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

- برنامه تهیه ضوابط اختصاصی مکان یابی و استقرار فعالیت های صنعتی مبتنی بر نقش پهنه ها

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فناوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت های آموزش و پرورش

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری

- برنامه توسعه گردشگری طبیعی

- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی

- برنامه توسعه گردشگری سلامت

- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

- برنامه طراحی و ایجاد زنجیره های گردشگری در بین جاذبه های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب

و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده ای

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی

- برنامه سیاست گذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت های مرتبط با بازرگانی (زیربنای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

بازرگانی

- برنامه تدوین طرح ها، برنامه ها و راه اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربنایهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهینه سازی بهره برداری تولید و فرآوری آبریان

- برنامه بهبود بهره وری آب و اصلاح الگوی کشت

- برنامه توسعه پرورش دام و طیور

- برنامه توسعه کشت و صنعت

- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی

- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش بنیان

- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی

- برنامه توسعه پرورش زنبورداری

- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی

- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی

- ارتقاء بهره وری و بهینه سازی تولید محصولات باغی

- ارتقاء بهره وری و بهینه سازی تولید محصولات زراعی

- مقابله با بیابانزایی

آب

- برنامه مدیریت تقاضا آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

- ارتقاء بهره وری آب در بخش های مختلف

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه جامع مدیریت مراتع و جنگل ها

- برنامه آبخیزداری و آبخوانداری

- برنامه حفاظت خاک

- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

- حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون سازی و کاهش آسیب پذیری مردم، زیرساخت ها و کانون های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل)
- برنامه جامع پدافند غیر عامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه توسعه زیرساخت های صادراتی
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه های مرزی

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سُنن فرهنگی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب پذیر

مدیریت نهادی

- برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه ارتقای نظام تصمیم گیری استان مبتنی بر تمرکززدایی و توسعه اختیارات نواحی

تدوین برنامه جامع ارتقا رقابت پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ۶- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورای عالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲- که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورای عالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق پذیری سند و هم‌چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.